

Complexnummer: 515165

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

St.Vitus

Aantal complexonderdelen

9

Monumentnummers van complexonderdelen

515166, 515167, 515168, 515169,
515170, 515171, 515172, 515173,
515174

Woonplaats

Blauwhuis

Gemeente

Súdwest-Fryslân

Provincie

Friesland

Hoofdadres van hoofdobject

Vitusdyk 27, 8615 LN Blauwhuis

Complexomschrijving

Inleiding

ROOMS-KATHOLIEK KERKELIJK COMPLEX, bestaande uit de ST. VITUSKERK, de bijbehorende PASTORIE, het KOETSHUIS, het gietijzeren HEK en de BEGRAAFPLAATS met houten BAARHUIS en drie GRAFMONUMENTEN (kerk en pastorie gebouwd tussen 1868 en 1871 naar ontwerp van P.J.H. Cuypers). Stilistisch is sprake van verschillende stijlen, daaronder Neogotiek en een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant met Art Nouveau decoraties. Het complex ligt aan de noordzijde van de Hemdyk, op een globaal rechthoekig terrein, dat zuidwest is gelegen. De begraafplaats neemt het westelijk en noordelijk deel van het perceel in beslag; de kerk met pastorie ligt ten zuidwesten daarvan; aan de zuidoostzijde ligt de pastorietuin. Het terrein wordt aan de straatzijde begrensd door een gietijzeren hek; er omheen loopt een brede sloot. langs de kanten staan verschillende rijen bomen.

Na de Reformatie in 1580 waren in deze streken -de driehoek tussen Bolsward, Sneek en Workum- de kleine rooms-katholieke parochies opgeheven. De gelovigen konden hier uitsluitend worden bezocht door rondreizende priesters. In 1632 werd het Sensmeer drooggelegd: het polderbestuur kwam in het "blauwhuis" bijeen, een gebouw dat zo genoemd werd naar de kleur van het materiaal dat op het dak lag. Na 1651 stelde de eigenaresse van het "blauwhuis" het gebouw beschikbaar voor de Room-katholieke eredienst. In 1780 werd het pand eigendom van de R.K. statie en vanaf 1785 kreeg het de functie van pastorie van de intussen ernaast gebouwde nieuwe kerk, die aan St. Vitus toegewijd was. In 1855 kreeg de statie de status van parochie. Om de kerk heen ontwikkelde zich

geleidelijk aan een kleine nederzetting, een rooms-katholieke buurtschap, die pas in 1950 de status van dorp kreeg en "Blauwhuis" bleef heten. De parochie was vanaf de 18de eeuw sterk gegroeid: de gelovigen kwamen uit verschillende dorpen in de omgeving; in de loop van de negentiende eeuw was de noodzaak van de bouw van een grotere kerk overduidelijk geworden. In 1867 gaf het kerkbestuur van de RK parochie te Blauwhuis aan architect P.J.H. Cuypers, werkzaam in Amsterdam, de opdracht om een ontwerp te maken voor een nieuwe kerk. Dit werd het begin van de bouwwerkzaamheden van Cuypers in de noordelijke streken, die een hoogtepunt bereikten met het ontwerp voor de monumentale St. Bonifatiuskerk in Leeuwarden (1882-84). Cuypers ontwierp een kerkelijk complex in Neogotische stijl, waarbij elementen van het Laat-Romaans uit het Rijnland werden gebruikt. Deze combinatie van stijl-elementen is typerend voor de bouwwerkzaamheden van de architect in die vroege periode. Bij de bouw was de latere rijksbouwmeester C.H. Peters betrokken. Deze gebruikte het opzichterschap bij de bouw van dit kerkelijke complex als afsluitend onderdeel van zijn bouwkundige opleiding. De bouwwerkzaamheden werden aan aannemer O.H. Schuurmans te IJlst gegund. Het complex werd tussen 1868 en 1871 uitgevoerd; de inwijding vond plaats op 15 oktober 1872.

Monumentnummer*: 515166

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 mei 2002
Kadaster deel/nr: 10801/65

Monumentnaam**

Sint Vitus

Complexnummer

515165

Complexnaam

St.Vitus

Woonplaats*

Blauwhuis

Gemeente*

Súdwest-Fryslân

Provincie*

Friesland

Straat*

Vitusdyk

Nr*

27

Toev.*

Postcode*

8615 LN

Woonplaats*

Blauwhuis

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

NIEUWLAND (FR)

Sectie*

E

Kad. object*

484

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De ROOMS-KATHOLIEKE ST. VITUSKERK te Blauwhuis is het hoofdonderdeel van het kerkelijk complex dat in 1867 door architect P.J.H. Cuypers is ontworpen. De kerk verving een ouder gebouw uit 1785, dat later als bewaarschool in gebruik is genomen. De noodzaak van een nieuwe kerk was door de sterke groei van gelovigen al een aantal jaren aanwezig en in 1867 gaf het kerkbestuur aan architect P.J.H. Cuypers, werkzaam in Amsterdam, de opdracht om een ontwerp te maken voor een nieuwe kerk. Cuypers ontwierp een kerkelijk gebouw in Rijnlandse Romanogotiek. Als opzichter werd architect C.H. Peters aangetrokken. De bouwwerkzaamheden werden aan aannemer O.H. Schuurmans te IJlst gegund. Het interieur is zeer waarschijnlijk door Cuypers zelf ontworpen. De inventaris van de kerk, inclusief beschildering en beglazing is door het atelier Cuypers en Stoltzenberg te Roermond vervaardigd; met de uitvoering ter plekke was de atelierwerker Klumpkens belast. De gebrandschilderde ramen zijn door de firma Nicolas te Roermond uitgevoerd. De klokken in de dakruiter en in de toren (deze zijn in 1948 door nieuwe vervangen) zijn door A.H. van Bergen te Heiligerlee geleverd; het uurwerk door S. Rodenberg te Sneek. Het schilderwerk is indertijd aan E.A. de Vries te Blauwhuis uitbesteed. Het hele complex werd tussen 1868 en 1871 uitgevoerd; de inwijzing vond plaats op 15 oktober 1872. In 1969-70 is de kerktoren gerestaureerd; tussen 1991 en 1993 is het exterieur van de kerk gerestaureerd en in 1996 volgde een tweede restauratiefase van het interieur (o.a. van de doopkapel, portaal, staties, St. Vitus-schilderij). Zowel het exterieur als het interieur zijn opvallend

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

compleet; de uitmonstering van het interieur is in al zijn onderdelen beschermd.

Omschrijving

De St. Vitus, van het type "kruiskerk", is in bruin/rode baksteen opgetrokken; voor de decoratieve motieven, van bijvoorbeeld bogen en keperfriezen, die in alle geveldelen zijn verwerkt, zijn gele IJsselstenen gebruikt. EXTERIEUR. De kerk is een driebeukige transeptbasiliek, waarvan het naar het noordoosten gerichte koor afgesloten wordt door een absis met 5/10 afsluiting. Het gebouw wordt gedekt door samengestelde zadeldaken met leien, twee schoorstenen en twee kleine dakkapellen op de dakschilden van de zijgevels. Op de kruising van de zadeldaken van het grote transept met het dak van het middenschip staat een dakruiter met spits, waarin het "Mariaklokje" hangt. De dakgoten rusten op grote klossen. De kerk omvat vijf traveeën: aan weerszijden van de vierde travee (vanaf de westzijde) liggen de transeptarmen en aan weerszijden van de vijfde twee vierkante kapellen. De zadeldaken van de kapellen reiken tot aan de daklijst van het middenschip. De eerste travee vanaf de toren is uitgebouwd, waardoor als het ware een tweede transept is ontstaan. De vierkante torenromp bestaat uit drie geledingen en eindigt in een achthoekige met leien belegde naaldspits. Op de hoeken staan steunberen die in de volgende geleding overgaan. In de onderste geleding bevindt zich de houten toegangsdeur met spits archivolt en roosvenster. In de middelste geleding zitten lancetvormige galmgaten. In de bovenste geleding zit elke zijde een wijzerplaat. Iedere zijde eindigt in een wimberg. In de kleine transeptarmen van noord- en zuidgevel zitten drie lancetvensters met oculus. In de gevels van de zijbeuken zitten enkelvoudige lancetvensters, in elke zijbeuktravee en in de lichtbeuk zijn deze lancetvensters per (middenschip)travee samengesteld; in de grote transeptarmen zitten combinaties van vier lancetvensters met roosvenster; de absis heeft enkelvoudige lancetvensters. Het INTERIEUR is ook in Neogotischestijl uitgevoerd. De verhouding tussen middenschip en zijbeuken wordt bepaald door een stelsel van om en om geplaatste kolommen en pijlers. Dit stelsel komt voort uit de Romaanse "Rijnlandse school", waarbij tegenover één travee in het middenschip twee traveeën in de zijbeuken zijn geplaatst. De lengte van het middenschip wordt doorbroken door de scheibogen naar het transept en de kapellen. Het inwendige van de kerk is afgewerkt in schoonmetselwerk, geaccentueerd in het koor en in het transept door met verf aangebrachte kleuren. De gehele kerk wordt door stenen kruisribgewelven overkluisd, de dwarskapellen door houten tongewelven. De uitmonstering van het interieur is opvallend compleet; van belang zijn onder meer: de met rood/bruine tegels belegde vloer, het gebrandschilderde glas, het meubilair (o.a. twee Neogotische biechtstoelen in iedere zijbeuk, de banken in het middenschip met teksten in het Latijn en in het Nederlands, de banken in de zijbeuken en de preekstoel), het tweeklaviers pneumatisch orgel met vrij pedaal, gemaakt door de Duitse firma Gebr. Rohlfing, met als bouwjaar 1924, de beelden (o.a. van St. Bonifatius, St. Antonius van Padua, het Vitus-monument met keizer Diocletianus en in de kapellen Maria, Jozef en het H. Hart), de 16 kruiswegstaties (1875) in de zijbeuken, het triomfkruis. Onder het hoofdaltaar met ciborium ligt een stenen tombe met daarop een tabernakel; het geheel wordt afgesloten door een Calvarie-groep. De zes originele vergulde kandelaars zijn in 1871 geleverd door het Utrechts atelier Brom. De polychromering en de muurschilderingen zijn rijk uitgevoerd: achter het hoofdaltaar zijn bijvoorbeeld gordijnschilderingen aangebracht en op de transeptmuren de 12 apostelen. Het interieur van de SACRISTIE, die aan het priesterkoor grenst, is grotendeels origineel. Tegen de wanden staan originele houten kasten; de ruimte wordt verlevendigd door muurschilderingen in de stijl van de Art Nouveau. Boven de schouw is de Goede Herder afgebeeld.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De rooms-katholieke St. Vituskerk te Blauwhuis (gewijd 1872) is van bijzonder algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een culturele en maatschappelijke ontwikkeling;
- voor de geschiedenis van de architectuur;
- binnen het oeuvre van architect Cuypers, die de neo-gotiek in het noorden van het land voor de tweede keer (na architect Weber in 1863 voor de niet meer bestaande St. Franciscuskerk te Franeker) in Blauwhuis toepaste, aan het begin van zijn zeer voortvarende carrière;
- binnen het oeuvre van architect Peters, die toen net aan het einde van zijn bouwkundige opleiding was en met dit project een begin maakte met zijn voortvarende carrière;
- vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
- vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek van de onderdelen, zowel voor wat betreft het exterieur als het interieur;
- vanwege de architectonische gaafheid van zowel het exterieur als het interieur, in al zijn onderdelen en inrichtingselementen;
- vanwege de situering en de historische relatie met de omgeving, in het licht van de groei van de katholieke gemeenschap in de 19de eeuw;
- voor het aanzien van het dorp;
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de dorpse en landschappelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 515167

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 mei 2002
Kadaster deel/nr: 10801/65

Complexnummer

515165

Complexnaam

St.Vitus

Woonplaats*

Blauwhuis

Gemeente*

Súdwest-Fryslân

Provincie*

Friesland

Straat*

Vitusdyk

Nr*

29

Toev.*

Postcode*

8615 LN

Woonplaats*

Blauwhuis

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

NIEUWLAND (FR)

Sectie*

E

Kad. object*

484

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De PASTORIE behorende bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus is, evenals de Neogotische kerk, gebouwd tussen 1867 en 1871 naar ontwerp van P.H.J. Cuypers in een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant met Art Nouveau motieven. Bij de uitvoering was de latere rijksbouwmeester architect C.H. Peters betrokken. De bouw werd aan aannemer O.H. Schuurmans te IJlst gegund. De pastorie die ten westen van de kerk ligt, is naar het zuidwesten gericht en wordt door een ruime tuin omringd. Door een verbouwing in de jaren 1938/1941 heeft het gebouw een lichte verandering in verschijningsvorm ondergaan: toen zijn onder meer de twee serres aan de west- en zuidzijde toegevoegd. Het gebouw is, net als de kerk, in 1991-93 gerestaureerd.

Omschrijving

De pastorie op rechthoekige plattegrond is geheel onderkelderd, twee bouwlagen hoog, wordt gedekt door een overstekend zadeldak op houten klossen met leien en twee schoorstenen en is uit bruine baksteen opgetrokken; voor de decoratieve elementen zoals de dubbele gebogen strekken boven de vensters en de banden tussen de vensters zijn gele bakstenen gebruikt. Het hoge basement, waarin twee keldervensters, is afgezet door een natuurstenen waterlijst. De voorgevel wordt door pilasters in drie traveeën verdeeld. Begane gronds zitten van links naar rechts de toegangspartij, twee lichtgetoogde vensters met tweelicht bovenlicht en een erker; op de verdieping vier lichtgetoogde T-vensters. De eerste en tweede bouwlaag zijn van elkaar gescheiden door een band van siermetselwerk. De entree bevindt zich in een portiek met natuurstenen omlijsting met geometrische Art Nouveau-

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

motieven. In het vierkante bovenlicht zit een glas-in-lood-afbeelding van de Goede Herder. Voor het portiek ligt een zeven treden tellende natuurstenen stoep geflankeerd door bakstenen muurtjes. De zuidgevel wordt door pilasters eveneens in drie traveeën delen verdeeld en verlevendigd met siermetselwerk in gele baksteen. Beganegronds zitten van links naar rechts: een T-venster en de serre met meerruits bovenlichten; op de verdieping twee T-vensters; in de top, met eenvoudig bewerkte windveer, twee kleinere enkelruitsvensters en een smal blind venster. De achtergevel is symmetrisch ingedeeld. In het basement zitten vier kelderramen; aan de zuidkant zitten beganegronds twee T-vensters onder getoogde strek, aan de noordkant twee kleinere T-vensters met tweelichtbovenlicht onder getoogde strek; op de verdieping twee T-vensters. Het INTERIEUR van de pastorie is qua indeling ongewijzigd: de plattegrond is rechthoekig. Via het halletje is de gang te bereiken, die links naar de kerk leidt en rechts naar de verschillende vertrekken. Tussen hal en gang is een houten dubbele deur met geruit transparant glas-in-lood. De trap, rechts op de gang, heeft een dichte houten leuning waarvan de trappaal vervangen is door een gebogen afsluiting met snijwerk in geometrische Art-nouveau-motieven. De inrichting van de vertrekken is zeer sober en deels nog origineel. Noemenswaardig zijn onder meer de houten paneeldeuren die voorzien zijn van houten, in geometrische motieven gesneden deurlijsten, waarvan een aantal met half rond bovenlicht met glas-in-lood (beganegronds) en (op de verdieping) met tympanachtige afsluiting. Verder, tussen de twee woonvertrekken op de verdieping, een dubbele houten deur met geruit glas-in-lood in het middendeel. Op de tweede verdieping liggen de slaapvertrekken.

Waardering

De pastorie, horend bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vituskerk te Blauwhuis (gewijd 1872), is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een maatschappelijke en geestelijke ontwikkeling;
- vanwege de esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is;
- vanwege de in redelijk grote mate aanwezig architectonische gaafheid van exterieur en interieur;
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van het hele kerkelijk complex en de dorpse omgeving.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)

Monumentnummer*: 515168

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 mei 2002
Kadaster deel/nr: 10801/65

Complexnummer

515165

Complexnaam

St.Vitus

Woonplaats*

Blauwhuis

Gemeente*

Súdwest-Fryslân

Provincie*

Friesland

Locatiennaam

Locatieomschrijving

Vitusdyk bij 29

Kadastrale gemeente*

NIEUWLAND (FR)

Sectie*

E

Kad. object*

484

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

KOETSHUIS behorend bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis uit 1867-1871. Architect van het complex was P.J.H. Cuypers, opzichter van de bouwwerkzaamheden architect C.H. Peters, aannemer O.H. Schuurmans uit IJlst. Het koetshuis is gebouwd in een Ambachtelijke-traditionele bouwtrant waarin Art Nouveau elementen zijn toegepast. Het koetshuis staat aan de oostkant van het terrein, achter de kerk en is naar het zuiden gericht.

Omschrijving

Het KOETSHUIS, op rechthoekige plattegrond, is één bouwlaag hoog en wordt gedekt door een zadeldak met leien. Het is opgetrokken in bruine baksteen met gele baksteen voor de decoratieve gevelbanden. In de zuidgevel lichtgetoogde dubbele houten deuren; in de oostgevel een houten deur en een negenruitsvenster met ijzeren roedenverdeling.

Waardering

Het koetshuis, behorende bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872) is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is; - vanwege de architectonische gaafheid; - in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van het complex.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Koetshuis (G)

Monumentnummer*: 515169

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 mei 2002
Kadaster deel/nr: 10801/65

Complexnummer

515165

Complexnaam

St.Vitus

Woonplaats*

Blauwhuis

Gemeente*

Súdwest-Fryslân

Provincie*

Friesland

Straat*

Vitusdyk

Nr*

27

Toev.*

Postcode*

8615 LN

Woonplaats*

Blauwhuis

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

NIEUWLAND (FR)

Sectie*

E

Kad. object*

484

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het HEK, behorende bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis, is tussen 1867 en 1871 gerealiseerd, tegelijkertijd met de andere onderdelen van het complex. Het complex is in Neo-gotische stijl ontworpen door architect P.J.H. Cuypers, opzichter van de bouwwerkzaamheden was architect C.H. Peters en aannemer O.H. Schuurmans uit IJlst.

Omschrijving

Het hek bevindt zich aan de straatkant, aan de voorzijde van de kerk en aan de zijkanten van het pleintje vóór de kerk, in de verlenging van de zijgevels ervan. Het smeedijzeren hek bestaat uit delen; ieder deel wordt gevormd door dunne lansvormige spijlen, die aan elkaar zijn verbonden door dikkere vierkante spijlen met sierlijke krullen aan boven- en onderkant. Het uiteinde van het hek bij de sloot wordt bij de laatste, dikkere spijl door een hier aangebrachte waaivormige versiering afgesloten en steunt op een gemetseld muurtje.

Waardering

Het hek, behorende bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872) is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege het materiaal en de ornamentiek;
- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Functie

Hek

Monumentnummer*: 515170

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 mei 2002
Kadaster deel/nr: 10801/65

Complexnummer

515165

Complexnaam

St.Vitus

Woonplaats*

Blauwhuis

Gemeente*

Súdwest-Fryslân

Provincie*

Friesland

Straat*

Vitusdyk

Nr*

27

Toev.*

Postcode*

8615 LN

Woonplaats*

Blauwhuis

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

NIEUWLAND (FR)

Sectie*

E

Kad. object*

484

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De BEGRAAFPLAATS, behorend bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus uit 1867-1871 naar ontwerp van architect P.J.H. Cuypers, ligt aan de westzijde van het complex, met de ingang achter het kerkelijke hoofdgebouw. De begraafplaats is vermoedelijk in dezelfde periode aangelegd als de andere onderdelen van het complex of kort daarna. Aan de westzijde van het doelmatig ingerichte terrein bevindt zich het oorspronkelijke houten BAARHUISJE (zie afzonderlijke omschrijving) en aan de noordzijde de Calvariegroep (zie afzonderlijke omschrijving). Voorts komen twee grafmonumenten voor afzonderlijke bescherming in aanmerking op grond van het goede ontwerp en/of het bijzondere materiaalgebruik. Te weten: het grafmonument met Pietà voor Pastoor Evers (1892) en het grafmonument met Engel voor het echtpaar Ydema-Witteveen (1909/1917) (zie de afzonderlijke omschrijvingen). De overige graftekens zijn van lokaal genealogisch belang.

Omschrijving

De aanleg van de begraafplaats is zeer eenvoudig: het terrein is door rechte paden in regelmatige rechthoekige vakken onderverdeeld.

Waardering

De begraafplaats behorende bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872) is van algemeen cultuurhistorisch belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als bijzondere uitdrukking van een culturele ontwikkeling;
- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

Monumentnummer*: 515171

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 mei 2002
Kadaster deel/nr: 10801/65

Complexnummer

515165

Complexnaam

St.Vitus

Woonplaats*

Blauwhuis

Gemeente*

Súdwest-Fryslân

Provincie*

Friesland

Straat*

Vitusdyk

Nr*

27

Toev.*

Postcode*

8615 LN

Woonplaats*

Blauwhuis

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

NIEUWLAND (FR)

Sectie*

E

Kad. object*

484

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De CALVARIEGROEP, staande op de begraafplaats behorende bij de rooms-katholieke St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872), bevindt zich aan de noordzijde van de begraafplaats, centraal ten opzichte van de meest noordelijke vakken en is naar het oosten gericht. Blijkens het opschrift aan de achterzijde is de Calvarie in 1870 vervaardigd voor "Johanna Maria van.... We van Johannes Evers, d.d. An. Ds. DCCCLXX".

Omschrijving

De beeldengroep is in zandsteen uitgevoerd en staat op een rechthoekig basement van zandsteen en Naamse steen (?). De beelden staan op een soort kantelen: in het midden de gekruisigde Christus; aan weerszijden, tegen zuilen die de kruisarmen lijkt te ondersteunen, Johannes de Evangelist en Maria. De groep wordt gedekt door een afsluiting in de vorm van een aedicula. Op de voorzijde van het hoge basement staat in neo-gotische letters te lezen: "Ik ben de verrijzenis en het leven: die in Mij geloofd zal hebben - al is hij ook reeds gestorven: zal leven. Wees gegroet: o kruis onze eenige hoop waaraan het Heil der wereld heeft gehangen".

Waardering

De Calvariegroep uit 1870 op de begraafplaats behorende tot het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872), is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als bijzondere uitdrukking van een geestelijke symboliek binnen een culturele-geestelijke ontwikkeling;
- vanwege materiaalgebruik en gaafheid;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Monumentnummer*: 515172

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 mei 2002
Kadaster deel/nr: 10801/65

Complexnummer

515165

Complexnaam

St.Vitus

Woonplaats*

Blauwhuis

Gemeente*

Súdwest-Fryslân

Provincie*

Friesland

Straat*

Vitusdyk

Nr*

27

Toev.*

Postcode*

8615 LN

Woonplaats*

Blauwhuis

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

NIEUWLAND (FR)

Sectie*

E

Kad. object*

484

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het Pietà-GRAFMONUMENT voor Pastoor Evers, staande op de begraafplaats behorende bij de rooms-katholieke St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872), is in 1892 vervaardigd. Het graf bevindt zich aan de noordzijde van het terrein, vlakbij de sloot, achter de Calvarieberg en is naar het oosten gericht. Het slecht leesbare opschrift op het basement zegt: "Gedenk uwen geestelijke leidsman den Wel. Eerw. Heer G.J. EVERS, geb. te Zwolle 8 jan. 1824 Pastoor Sensmeer (Blauwhuis), 8 maart voorzien van de H.H. Sacramenten overl. 26 nov. 1892. R.I.P."

Omschrijving

Het stenen grafmonument van Evers bestaat uit een breed, zeshoekig en hoog basement op een grote rechthoekige betonnen plaat en is samengesteld uit geprofileerde delen. In het deel boven de voet zijn op ieder zijde visblaasjes en rechthoekige vlakjes met versierde randen als decoratieve elementen ingehakt. Hierboven zit de plaat voor de inscriptie en rondom een band bestaand uit een gotisch boogmotief. Op het hoge basement een Pietà: Maria met de gestorven Christus op schoot.

Waardering

Het Pietà-grafmonument voor Pastoor Evers uit 1892 op de begraafplaats behorende tot het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872), is van algemeen cultuurhistorisch belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als bijzondere uitdrukking van een geestelijke symboliek binnen een culturele/geestelijke ontwikkeling;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege materiaalgebruik, ornamentiek en gaafheid;
- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

Monumentnummer*: 515173

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 mei 2002
Kadaster deel/nr: 10801/65

Complexnummer

515165

Complexnaam

St.Vitus

Woonplaats*

Blauwhuis

Gemeente*

Súdwest-Fryslân

Provincie*

Friesland

Straat*

Vitusdyk

Nr*

27

Toev.*

Postcode*

8615 LN

Woonplaats*

Blauwhuis

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

NIEUWLAND (FR)

Sectie*

E

Kad. object*

484

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het GRAFMONUMENT met engel en "stammenkruis" bevindt zich op de begraafplaats behorende bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872). Het grafmonument staat aan de noordzijde van het terrein, tussen de Calvarieberg en het Pietà-grafmonument in en is naar het oosten gericht. De inscriptie op de ovalen marmeren plaat luidt: "RUSTPLAATS van den heer SYBERCH Y. YDEMA geb. te Workum 14 dec. 1841 overl. te Sneek 11 sept. 1917 en echtgenoot CORNELIA K.L.WITTEVEEN geb. te Oosterend 16 april 1846 overl. te Sneek 25 aug 1909..".

Omschrijving

Het natuurstenen basement staat binnen een vierkante natuurstenen omtrek. Op het hoge vierkante basement staat een marmeren kruis dat ondersteund wordt door een engel. Het basement bestaat uit een driedelige voet waarop een kubus met ovalen staat. Op het marmeren ovaal aan de oostzijde is de inscriptie met metalen letters aangebracht. De profielen van de basementonderdelen en de overige ovalen zijn zwart geschilderd. Op de kubus staat een plateau met kartellijst en enige stenen waarop het kruis en de engel staan. Het kruis bestaat uit een vrij grote met takken, bladeren en bloemen omwonden stam. Op de 'barokke' kruisarmen staat geschreven: RUST IN VREDE. De engel omarmt het kruis met zijn linkerarm en wijst met zijn rechterarm en wijsvinger omhoog.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het grafmonument uit 1909 voor S.Y. Ydema en C.K.L. Witteveen op de begraafplaats behorende tot het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872) is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een geestelijke symboliek binnen een culturele/geestelijke ontwikkeling;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege materiaalgebruik, ornamentiek en gaafheid;
- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

Monumentnummer*: 515174

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 mei 2002
Kadaster deel/nr: 10801/65

Complexnummer

515165

Complexnaam

St.Vitus

Woonplaats*

Blauwhuis

Gemeente*

Súdwest-Fryslân

Provincie*

Friesland

Straat*

Vitusdyk

Nr*

27

Toev.*

Postcode*

8615 LN

Woonplaats*

Blauwhuis

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

NIEUWLAND (FR)

Sectie*

E

Kad. object*

484

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het BAARHUIS, gelegen op de begraafplaats behorende bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872) ligt aan de westzijde van de begraafplaats en is naar het oosten gericht. Baarhuis en begraafplaats zijn tegelijkertijd met de overige complexonderdelen gerealiseerd naar ontwerp van P.J.H. Cuypers architect (1867-1871). Het baarhuis is in Ambachtelijk-traditionele stijl ontworpen, met enige verwijzing naar de Neo-gotiek.

Omschrijving

Het houten baarhuis heeft een rechthoekige plattegrond en wordt door een zadeldak (thans met golfplaten) gedekt. Langs de geveltop eenvoudige windveren met bewerkte makelaars. Het geheel rust op houten 'halfzuiltjes' op gemetselde poertjes. In de vlakken tussen de zuiltjes zitten gotische spitsboogvensters met vaste houten ventilatieroosters. In de voorgevel zit een lichtgebogen dubbele inrijdeur.

Waardering

Het baarhuis, behorend bij het rooms-katholieke kerkelijke complex St. Vitus te Blauwhuis (gewijd 1872), is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- vanwege de esthetische kwaliteit van het eenvoudige ontwerp;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de hoge mate van gaafheid;
- vanwege de hoge mate van zeldzaamheid op in elk geval provinciaal niveau;
- als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Baarhuisje